

Aan De Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum 4 december 2025

Betreft Brief VluchtelingenWerk Nederland – aanbevelingen t.b.v. de
coalitieonderhandelingen

VluchtelingenWerk Nederland
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
info@vluchtelingenwerk.nl
www.vluchtelingenwerk.nl

Geachte informateur, Geachte heer Buma,

De verkiezingsuitslag laat zien dat Nederland afstand neemt van jaren van chaos, stilstand en zondebokpolitiek. Een meerderheid heeft gekozen voor het brede midden. VluchtelingenWerk hoopt op een nieuw kabinet dat gaat voor echte en werkbare oplossingen. Bouwen aan meer verbinding en vertrouwen in de samenleving is nu hard nodig. Speel groepen niet tegen elkaar uit, maar zorg dat iedereen kan en mag bijdragen aan de samenleving, daar profiteert heel Nederland van. Wij zien deze beweging terug in het tussenverslag (zie bijlage). Binnen die context geven wij graag onderstaande inhoudelijke punten mee die wij belangrijk achten richting het vormen van een nieuw kabinet.

1. De waarde van het vluchtelingenverdrag¹

Het Vluchtelingenverdrag werd gesloten na de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog, gebaseerd op de waarde dat mensen die gevaar lopen in hun eigen land door een ander land worden beschermd – en niet worden teruggestuurd. Als landen het Vluchtelingenverdrag ter discussie blijven stellen dan wordt de basis van onderlinge solidariteit ondermijnd, en maakt het andere landen minder aanspreekbaar in geval van schendingen. In het verdrag zijn de beschermingsgronden helder geformuleerd: tijdelijkheid van bescherming is de basis en er zijn uitsluitings- en intrekingsgronden. Bovenal stelt het *hoe* bescherming vormgegeven dient te worden, maar niet *waar* dit moet gebeuren. Kortom: internationale samenwerking, migratiedeals en EU-initiatieven om asielerzoeken in de toekomst buiten de EU te behandelen zijn mogelijk onder het huidige verdrag.²

2. Een zorgvuldige asielprocedure zonder wachttijden

Een zorgvuldige asielprocedure is essentieel. Voorkom daarom lange wachttijden en investeer in het wegwerken van de bestaande wachttijden. Zorg voor een bestendige financieringssysteem zodat de IND binnen de geldende termijnen een beslissing op de asielaanvraag kan nemen. Onafhankelijke voorlichting, rechtsbijstand door de advocatuur en beschikbaarheid van tolken vanaf de start van de asielprocedure bieden rechtszekerheid en zorgen voor een efficiënte procedure. Een asielprocedure omkleed met waarborgen voorkomt onterechte afwijzingen, onnodig lange (beroeps)procedures en bevordert (zelfstandige en duurzame) terugkeer.

Concreet betekent dit:

- Laat nationale maatregelen los (asiel noodmaatregelenwet & tweestatusstelsel) en focus op goede uitvoering van het EU Asiel- en migratiepact – met behoud van voldoende rechtsbescherming vanaf de start van de procedure en *onafhankelijke* juridische voorlichting.
- Gezinshereniging: (kern)gezinsleden van statushouders hebben ook recht op bescherming. In het wetsvoorstel invoering tweestatusstelsel wordt dit echter voor een groot aantal vluchtelingen *de facto onmogelijk* gemaakt. VluchtelingenWerk pleit ervoor dat de rechten van ongehuwde partners gelijkgetrokken worden met gehuwde partners en dat de cumulatieve eisen bij subsidiair beschermden (twee jaar wachttijd, inkomenseis, huisvestingseis) worden verlaagd.³

¹ Zie ook [Opinie: Het Vluchtelingenverdrag heeft geen modernisering nodig | Trouw](#)

² Zie o.a.: [Beste Tweede Kamer, het Vluchtelingenverdrag is niet het probleem | Trouw](#) & [Terechte zorg, verkeerd aanknopingspunt | Rijksoverheid.nl](#) & [Wist u dat ...? Feiten en ficties over migratie \(deel 2\) | Adviesraad Migratie](#)

³ Uit een recent [EMN-rapport](#) blijkt dat de meeste EU-lidstaten geen inhoudelijk onderscheid maken tussen de twee statussen m.b.t. gezinshereniging

- Trek voorstellen in die schadelijk zijn voor de rechtspositie van vluchtelingen en voor de effectiviteit en zorgvuldigheid van de procedure: o.a. afschaffen aanmeldgehoor; afschaffen rust- en voorbereidingstijd; afschaffen (standaard) medische check; advocaat pas ná nader gehoor; afschaffen voornemenprocedure.
- Hetzelfde geldt voor de huidige plannen om de tijdelijkheid van de verblijfsduur te verkorten van 5 naar 3 jaar en de vergunning onbepaalde tijd af te schaffen. Deze zijn in strijd met het belangen van integratie van statushouders (en dus de hele samenleving), en met het belang om IND-capaciteit in te kunnen zetten waar het echt nodig is: het wegwerken van de wachttijden en termijnoverschrijdingen.

3. Verbeter de kwaliteit van de opvang en richt deze op participatie

De uitvoering van de Spreidingswet is van groot belang voor het realiseren van voldoende opvangplekken en om een eind te maken aan de huidige geografische onevenredigheid. Het geeft gemeenten ruggeleuning en duidelijkheid bij het openen van opvanglocaties. Structurele financiering draagt bij aan het verbeteren van de kwaliteit van de opvang. Dit is nodig omdat langdurige opvang zonder goede voorzieningen op wisselende (nood)opvanglocaties schadelijk is voor het welzijn van vluchtelingen (m.n. voor kinderen). Plaats kinderen alleen nog in permanente en kindvriendelijke opvanglocaties – in lijn met aangenomen Kamermoties. Bied tijdens de asielprocedure activiteiten en taalonderwijs in het belang van latere integratie of duurzame terugkeer. Geef asielzoekers en vluchtelingen volledig toegang tot de arbeidsmarkt en vrijwilligerswerk. Zorg voor vluchtelingen uit Oekraïne voor een langetermijnperspectief bij afloop van de Tijdelijke Richtlijn. Deze maatregelen dragen ook bij aan het voorkomen en tegengaan van overlastgevend gedrag.

4. Investeer in integratiekansen

Investeren in de integratiekansen van vluchtelingen is goed voor hen, maar ook voor de samenleving. Pak de woningnood aan en zorg zo voor snelle en passende huisvesting van vluchtelingen. Voorkom dat verschillende groepen die gebukt gaan onder het gebrek aan (sociale huur) woningen tegen elkaar worden uitgespeeld; niet de statushouder, maar het gebrek aan woningen is het probleem. Behoud de huisvestingstaakstelling en de mogelijkheid voor gemeenten om voorrang te verlenen aan statushouders in de toewijzing van sociale huurwoningen. Dit zorgt voor een eerlijke spreiding en gemeenten behouden de regie in de wijken. Intensiveer en versnel inburgering, ondersteun gemeenten en zorg voor voldoende financiering hiervoor. Zorg voor realistische en haalbare inburgeringseisen: zo is een hogere taaleis (B1) niet voor iedereen passend. Stel inburgering niet als voorwaarde voor het behouden of verlengen van verblijfsvergunningen voor vluchtelingen. Het voorstel om de naturalisatietermijn van 5 naar 10 jaar te verlengen is zeer schadelijk in het kader van integratie. Ook betekent de B1-taaleis voor naturalisatie dat een meerderheid van de vluchtelingen nooit in aanmerking komt om volwaardig Nederlander te worden.

5. Zorg voor een menswaardige uitvoering van het EU-migratiepact.

Een menswaardige uitvoering van het pact betekent: geen kinderen in detentie, opvang gericht op de specifieke behoeften van kwetsbare doelgroepen, een werkend solidariteitssysteem tussen de EU-lidstaten en een onafhankelijk monitoringsmechanisme voor het tegengaan van misstanden bij grensprocedures. Voorgestelde aanpassingen zoals het aanpassen van het 'veilig derde land'-principe (afschaffing van het 'bandencriterium') zijn schadelijk in dit verband. Ook de voorgestelde 'terugkeerhubs' zorgen voor een verdere afkalving van het mondiale principe van gedeelde vluchtelingenbescherming. Migratiesamenwerking tussen de EU en derde landen is slechts duurzaam en houdbaar als de bescherming van vluchtelingen en mensenrechten centraal staat. Tenslotte zijn hervestiging en andere veilige routes essentieel, om hier recht aan te doen is het van belang dat Nederland het quotum hiervoor verhoogt en ook alternatieve opties biedt zoals gezinshereniging, humanitaire, studie- en werkprogramma's.

Met vriendelijke groet,

Frank Candel
Bestuursvoorzitter VluchtelingenWerk Nederland